

Cirkulärnr: 1992:103
Diariernr: 1992:1954
Handläggare: Roland Olofsson
Avdsek: KEP Förh
Datum: 1992-06-25
Mottagare: Personalorganet
Rubrik: Överenskommelser om ändringar i ÖLA 91
- SACO och Lärarförbundet
Bilagor: 1 Överenskommelse med SACO
2 Överenskommelse med Lärarförbundet

Personalpolitik 1992-2:30 Nyckelord: ÖLA

AVTAL 91 - KONTROLLSTATION

Överenskommelser om ändringar i ÖLA 91 - SACO och Lärarförbundet

Detta cirkulär innehåller rekommendation till personalorganet sid 7.

Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet träffade den 27 maj "Överenskommelse om ändring av ÖLA 91 till följd av beslut av FHG" med SACO-K och till SACO-K anslutna organisationer, den 12 juni träffades motsvarande överenskommelse med Lärarförbundet.

BAKGRUND

Stabiliseringsavtalet

När Förhandlingsgruppen (FHG) i december 1990 kom med sin framställan till bl a oss om att ingå s k stabiliseringsavtal för perioden t o m 1993-03-31 svarade vi ja till deras propå. Även våra fackliga motparter ställde sig bakom FHG:s förslag.

Vi kom att med Kommunal som första stora område ingå "stabiliseringsavtal". Detta underlättade för övriga intressenter och i det närmaste hela arbetsmarknaden anslöt sig till sådana avtal.

Stabiliseringsavtal enligt FHG:s modell innebar och innebär en markant central styrning av löneökningstrymme och fördelning av detsamma. Syftet härmed var bl a att dämpa lönekostnadsutvecklingen och inflationstakten.

Kontrollstationer

För att följa upp efterlevnaden av stabiliseringsavtalen föreskrevs om kontrollstationer för vartdera av avtalsåren. FHG förbehölls rätten att för det fall löneutvecklingen inom något avtalsområde varit för hög, göra erforderliga korrigeringar. För hög löneutveckling under första avtalsåret (1991) skulle korrigeras fr o m 92-04-01 respektive för hög löneutveckling under andra avtalsåret (1992) kommer att korrigeras fr o m 93-04-01.

FHG:s korrigeringsbeslut

Löneutvecklingen 1991 visade sig i kontrollstationen för våra avtalsområden vara för hög för såväl TCO-OF- som SACO-K organisationerna. Därför föreskrev FHG att löneökningstrymmet fr o m 92-04-01 skulle sänkas för dessa organisationer, medan löneökningstrymmet för Kommunal ej skulle justeras.

FHG har eller kommer att konsekvent meddela eventuella beslut om korrigeringar även för andra arbetsmarknadssektorer. Hittills fattade beslut har inneburit reduceringar av löneökningstrymmet i varierande grad.

Mot bakgrund av FHG:s beslut har centrala förhandlingar om justeringar av gällande avtal förts. Förhandlingarna har, som ovan framgår, lett fram till bilagda överenskommelser med SACO-K och till SACO-K anslutna organisationer samt med Lärarförbundet.

Överenskommelserna innebär att korrigeringar skall fullföljas i enlighet med vad som anges. Vi vill i det sammanhanget även hänvisa till under hand utsända Arbetsgivarlyst och då i synnerhet till nr 29/92.

ÖVERENSKOMMELSEN MED SACO-K

Ändringar av ÖLA 91

Av § 2 mom 1 med bilagor framgår de ändringar som genomförts av ÖLA 91 och som har betydelse i de fall revisionsförhandlingar ej genomförts. Av bilaga A framgår att det allmänna utrymmet i Löneavtal 92, § 3 utgör 2,4 % (minskning med 0,6 %). Vidare framgår att

löneutvecklingsgarantin har sänkts från 4,7 % till 3,4 %. Det senare är en rent teknisk ändring av icke - materiell karaktär som beror på att statistikunderlaget numera innehåller höjningen till följd av PUG 90 vilket det tidigare inte gjorde. Bilaga B avser förändringar av tariffer för underläkare (bifogas ej) och det utrymme som skall ligga till grund för uppräknig av tariffer på BOK 423. Förhandlingen om nya tariffer med stöd av denna överenskommelse beräknas kunna avslutas inom de närmaste dagarna. Bilaga D berör endast landstingssektorn.

Ändringar av genomförda revisionsförhandlingar

I § 2 mom 2 anges hur justering skall genomföras där revisionsförhandlingar redan genomförts med de förutsättningar som gällde enligt Löneavtal 92 före FHGs beslut och denna överenskommelse. Bestämmelsen är tillämplig både när revisionsförhandlingar har avslutats med justerat protokoll och när förhandlingarna faktiskt har avslutats utan att protokollet justerats.

I 1:a stycket anges huvudregeln vilken innebär att den preliminärt överenskomna löneökningen skall minskas med 0,6 % av arbetstagarens fasta kontanta lön (inklusive fasta lönetillägg som likställs med fast kontant lön) den 31 mars 1992.

Exempel

1 Lön den 31/3-92	15 000 kr
Lönehöjning den 1/4-92 enl överenskommelse	600 kr
Minskning enl föreliggande överenskommelse 0,6 % x 15 000 kr	90 kr
Lön fr o m 1/4-92	15 510 kr

2 Minskning för arbetstagare med fasta lönetillägg som enligt AB 89, § 14, mom 1, likställs med fast kontant lön.

Fast kontant lön 31/3	14 000 kr
Fast lönetillägg per månad	500 kr
Löneökning enligt protokoll	522 kr
Minskning 0,6 % x (14 000 + 500)	87 kr
Ny lön 1/4 14 000+500+(522-87) =	14 935 kr

Enligt anmärkning 2 så kan minskning enligt mom 2 1:a stycket inte genomföras så att arbetstagaren får lägre lön i april än i mars eller så att den skulle stå i strid med andra bestämmelser i centrala kollektivavtal.

I anmärkning 3 anges att minskning även skall göras för vikarier om dessa fått löneökning i revisionsförhandlingen.

I anmärkning 4 anges hur beräkning skall genomföras för deltids- och uppehållslöneanställda.

Exempel

1 Om hänsyn ej tagits till uppehållsfaktor

Lön 31/3-92	14 000 kr
Lönehöjning den 1/4-92 enl överenskommelse	504 kr
Minskning $0,6 \% \times 14\ 000 = 84$	84 kr
Lön fr o m 1/4-92	14 000
+ (504-84)	= 14 420 kr
Med faktor $0,88 \times 14\ 420$	= 12 690 kr

2 Om hänsyn tagits till uppehållsfaktor

Lön 31/3-92	$14\ 000 \times 0,88 = 12\ 320$ kr
Lönehöjning enl protokoll	444 kr
Minskning $0,6 \times 12\ 320 = 74$	74 kr
Lön fr o m 1/4-92	12 370
+ (444-74)	= 12 690 kr

I anmärkning 5 berörs de fall där förhandlingsprotokollet innehåller löneökningar som ej är hänförliga till utrymmet enligt § 3 i löneavtal 92.

Bestämmelserna syftar till att undanta från minskning sådan löneökning som utgetts till enskilda individer och som ej avräknats förhandlingsutrymmet.

Det är arbetsgivaren som har att göra prövningen enligt anmärkning 5. Dock kan arbetstagarorganisation, enligt mom 6, påkalla förhandlingar om arbetsgivarens tillämpning av mom 5. Sådan förhandling kan dock endast föras som lokal förhandling. Vid oenighet gäller arbetsgivarens uppfattning.

Exempel

Lön 31/3-92	22 000 kr
Höjning i lönerevision	100 kr
Höjning till följd av befordran	2 000 kr
$0,6 \% \times 22\ 000$	132 kr
Garantiregel $100 - 132 =$	0 kr
Lön 1/4-92 $22\ 000 + 2\ 000$	24 000 kr

Exemplet visar dels hur anm 2 garanterar lägst samma lön som den 31 mars dels att lönehöjning som ej utgivits till följd av lönerevision kvarstår oförändrad.

Andra stycket i § 2 mom 2 utgör undantag från huvudregeln (vilken är mom 2 första stycket och anm 2-6). Enligt detta stycke kan parterna enas om att justera lönerna på annat sätt än vad som följer av huvudregeln. Minskningen skall dock göras med totalt sett lika stort utrymme som skulle följt av en tillämpning av huvudregeln. Denna möjlighet till undantag i teknikdelen kan t ex användas för att finjustera lönerelationerna mellan arbetstagare i homogena yrkesgrupper som tillhör sinsemellan konkurrerande personalorganisationer. Både arbetsgivare och arbetstagare måste vara eniga om att göra ett sådant avsteg från huvudregeln. Arbetsgivaren bör göra de överväganden som omnämns i anm 1.

De justerade lönerna bör förtecknas i en handling, så att ingen oklarhet råder om en arbetstagers lön.

ÖVERENSKOMMELSEN MED LÄRARFÖRBUNDET

Allmänt om överenskommelsen

Överenskommelsen ansluter i princip till motsvarande med SACO-K (Arbetsgivarnytt 27/92) varför i det följande endast redovisas skillnaderna mellan de två överenskommelserna.

Ändringar av ÖLA 91

Av § 2 mom 1 med bilagor framgår de ändringar som genomförts av ÖLA 91 och som har betydelse i de fall revisionsförhandlingar ej genomförts.

Bilaga A Det allmänna utrymmet i Löneavtal 92, § 3, mom 1, utgör 2,9 % (minskning med 0,4 %). De individuella garantierna i § 3, mom 6, sänks till 205 kr (tidigare 216 kr) respektive 300 kr (tidigare 320 kr). Ålderstilläggen för arbetstagare på BOK 306 och 415 ändras inte.

Bilaga B Förändring av den centrala protokollsanteckningen om utrymme för förändring av tarifferna till BOK 423.

Bilaga C Tariffer och särskilda lönetillägg för BOK 423 fr o m 1992- 04-01.

Bilaga D Sänkning av den individuella garantin för folkhögskolelärare, BOK 424 till 360 kr.

Ändringar i genomförda revisionsförhandlingar

I likhet med SACO-överenskommelsen är bestämmelsen i § 2 mom 2 tillämplig både när revisionsförhandlingar har avslutats med justerat protokoll och när förhandlingarna faktiskt har avslutats utan att protokollet justerats.

I första stycket anges huvudregeln vilken innebär att den överenskomna löneökningen skall minskas med 0,4 % av arbetstagarens fasta kontanta lön (inklusive fasta lönetillägg som likställs med fast kontant lön) den 31 mars 1992.

Arbetstagare som i revisionsförhandlingarna erhållit lägst 216 kr är dock garanterade en minsta löneökning med 205 kr. För arbetstagare reglerade enligt BOK 306 och 415 som i revisionsförhandlingarna erhållit 320 kr är på motsvarande sätt garanterade en minsta löneökning på 300 kr. Beloppen för BOK 306 och 415 gäller exklusive ålderstilläggen enligt § 3, mom 6, i löneavtal 92. Dessa garantier gäller följaktligen inte för arbetstagare som - med hänvisning till att de lokala parterna kan komma överens om annat - i revisionsförhandlingarna erhållit lägre löneökningar om 216 kr respektive 320 kr eller inga löneökningar alls.

Om de garanterade löneökningarna innebär att besparingarna inte blir 0,4 % på lönesumman i mars ska arbetsgivaren genom generella åtgärder göra ytterligare minskningar av löneökningarna så att minskningen blir 0,4 %. Minskningen ska dock inte göras för arbetstagare som inte erhåller högre löneökning än 205 kr respektive 300 kr (exklusive ålderstillägg).

Exempel

1 Förskollärare, lön den 31/3-92 12 500 kr

Lönehöjning den 1/4-92 enl överens-
kommelse 355 kr + 195 kr (ålderstillägg) 550 kr

Minskning enligt föreliggande
överenskommelse 0,4 % x 12 500 50 kr

Garantiregeln tillämpas ej 355-50 = 305
Lön fr o m 1/4-92 13 000 kr

2 Barnomsorgsassistent, lön den 31/3-92 15 000 kr

Lönehöjning den 1/4-92 enl överens-
kommelse 250 kr

Minskning enl föreliggande överenskom-
melse 0,4 % x 15 000 60 kr

Garantiregeln blir tillämplig, 250-60= 190
vilket understiger 205 (=garanti)

Lön fr o m 1/4-92 15 205 kr

Om de lokala parterna skulle komma överens om att tillämpa 2:a stycket i § 2 mom 2 så gäller fortfarande att om de garanterade löneökningarna innebär att den totala minskningen inte blir 0,4 % så ska arbetsgivaren genom generella åtgärder göra ytterligare minskningar så att den totala minskningen blir 0,4 %.

I övriga delar av överenskommelsen hänvisas till redogörelsen för motsvarande överenskommelse med SACO-K.

Förhandlingsrätt

Mellan de centrala parterna har i samband med denna överenskommelse träffats en överenskommelse om förhandlingsrätt.

Överenskommelsen mellan de centrala parterna innebär att Lärarförbundet har rätt att påkalla central förhandling om någon av de övriga TCO-organisationerna skulle ha framgång vid en process i Arbetsdomstolen.

OORGANISERADE

Även oorganiserade arbetstagare skall omfattas av korrigeringar. Huvudregeln härvid skall vara att den oorganiserade hanteras på motsvarande sätt som den organiserade.

För det fall att en oorganiserad arbetstagare är hänförlig till en specialbestämmelse som endast tecknas av Lärarförbundet skall korrigering av löneökningen dock ske på motsvarande sätt som för en till Lärarförbundet ansluten arbetstagare.

REKOMMENDATION TILL PERSONALORGANET

I lokalt gällande kollektivavtal finns intaget en bestämmelse om att mellan de centrala parterna överenskomna ändringar av här ifrågavarande slag automatiskt skall ingå i avtalet. Där- för fordras inget speciellt beslut eller annan lokal åtgärd för att ge ändringarna avtalsrättslig verkan. Förhandlingsdelegationen rekommenderar således personalorganet

att till protokollet anteckna att bilagda ändringar av lönekollektivavtal tillförs de kollektivavtal vari kommunen är arbetsgivarpart.

Frågor angående innehållet i detta cirkulär besvaras av samtliga handläggare på förhandlingssektionen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalekonomi och Personalpolitik
Förhandlingssektionen

Claes Stråth

Roland Olofsson

